

TUNTURIMITTARI

► Martin kellui syvän sinisen tunturijärven jäisessä syleilyssä. Keho tuntui raskaalle ja jokainen hengenveto vaati lihaksikkaan vartalon tahdonalaista ponnistelua. Tulevaisuus tuntui yhtä lohduttomalta kuin tunturimittarin raiskaamalla koivulla, joka aavemaisen harmaana pysytteli pystyssä tunturin rinteellä saamatta lupaa irrottaa otettaan maaperän niukkaravinteisesta varvikosta. Sielu oli pystyyn kuollut, tapettu.

Martin yritti pinnistellä mieleensä kuvaa Amandasta, jonka ääriiviivat piirtyivät hämärästi mieleen. Sen sijaan Martin tunsi naisen hellän kosketuksen iholla ja tämän iholta huokuvan jasmiiinin tuoksun aivo-kuorellaan. Sydän muljahti ilkeästi rinnassa, kun Martin muisti miltä tuntui suudella Amandan täyteläisen pehmeitä huulia ja painautua naisen vartalon lämpöön. Parahdus jäi kaikumaan tunturin rinteiden tyhjiyteen. Valtava ahdistus painoi rintaa, eikä Martin nähnyt mitään keinoa

helpottaa sitä kaipausta, joka eteni hänen kehossaan, kuin pahanlaatuisen kasvain. Tunturijärven syvyys kutsui Martinia luokseen. Ajatus muuttua osaksi tätä karua maisemaa tuntui lohdulliselta. Rauhoittavalta.

Martinin synkeät ajatuksen keskeytyivät, kun hän kuuli tunturin humisevan hiljaisuuden rikkovan moottorin äänen. Ylhäällä rinteellä avattiin auton ovi ja Haloo Helsingin Elli lauloi meitä varten tehdystä maailmasta. Niinpä juuri. Martin tunsi ärtymyksen nousevan sisällään. Hän halusi olla yksin. Tämä kallisarvoinen suru oli hänen yksityisomaisuuttaan, jota hän ei jakaisi kenenkään kanssa. Amandan läheisyys oli käsin kosketeltavaa niissä hetkissä, joissa suru oli vahvimmillaan. Martin nousi vastakoisesti järven lohdullisesta syleilystä. Vihlova tuuli sai ihon kananlihalle. Martin kiskoi pyjamahousut vettä valuvalle iholle ja lähti kipuamaan kohti mökkiä.

Mökkiä lähestyessään Martin tunsi tervaisen savun hajun nenässään. Pihalla hän tunnisti Kalevin auton ja huomasi yllättävän ilon läikähtävän sisällään. Kalevi oli käynyt säännöllisesti tervehtimässä Martinia Amandan kuoleman jälkeen. He olivat tehneet pitkiä eräretkiä tuntuille. Kalevin hiljainen, järkähtämätön läsnäolo huokui rauhaa. Ystävät kotipuolella olivat kyllä yrittäneet tarjota tukeaan parhaansa mukaan, mutta Martin ei halunnut olla heihin missään yhteydessä. Lopulta kirjeet ja soitot olivat loppuneet kokonaan.

Lappi oli ollut Martinille aina tärkeä. Hän oli viihtynyt Lapin karussa luonnon rauhassa koko ikänsä. Heti kun hän oli pystynyt toimimaan lääkärin sijaisena, hän oli hakeutunut Lappiin töihin. Terveyskeskuspalvelunsa hän oli tehnyt täällä Utsjoella työskennellen kaksin Kalevin kanssa. Kalevi oli toiminut ylilääkärinä, vaikka ikä kolkuttelikin jo eläkettä. Vuosien varrella heistä oli tullut sydänystävät.

Yhdessä oli soudeltu Tenolla lohta ja pohdittu ihmiselämän mahdolltomuutta.

Saunan ikkunasta avautuva maisema kylpi auringon viimeisissä säteissä. Maaruska hehkui polttavan punaisena kilpaa kiukaan hiilloksen kanssa. Kalevi heitti lisää löylyä kiukaalle. Hän haroi harmaantuvaa, mutta edelleen tuuhean mustaa tukkaansa kaksin käsin. Kalevi hörppäsi olutta ja katsoi hartiat kumarassa istuvaa ystäväänsä. Hän oli päättänyt, että Martinin puolen vuoden surulle pyhitetty erakko aika saisi nyt päättyä. Nuoren miehen oli aika palata elävien kirjoihin. Kalevi oli sopinut kunnan kanssa, että Martinin työ terveyskeskuslääkärinä alkaisi seuraavalla viikolla. Martin katsoi käsiinsä ja pitkän hiljaisuuden jälkeen myöntyi ehdotukseen Kalevin tähden.

Saunan rappusilla suopursun tuoksu kietoi Martinin näkymättömään viittaansa riekkoparven

pelmahtaessa räkättäen lentoon. Mies sipaisi laineilevaa tukkaansa kuin varmistaakseen kehonsa läsnäolon keskellä jylhää maisemaa. Ehkäpä olisi aika palata arkeen.

Amanda istui Frankin vieressä apinanleipäpuun varjossa. Frank oli levittänyt ruudullisen huovan savannin karhealle ruoholle. Tarjolla oli mama Rosan ohjeen mukaan leivottua luumupiirakkaa sekä virkistävää kotitekoista sitruunalimonadia. Amanda ikävöi mama Rosaa. Tämä oli joutunut lähtemään kotikyläänsä kuukautta aiemmin. Mama Rosan sisar oli sairastunut vakavasti juuri kun Amanda oli alkanut toipumaan onnettomuuden aiheuttamista vammoista. Amandan mieltä kaihersivat monet kysymykset, joihin hän toivoi saavansa vastauksen mama Rosalta. Kunhan vain mama Rosa palaisi pian. Huhut kertoivat, että mama Rosan sisar oli toipumassa sairaudestaan hyvää vauhtia. Kylä oletti, että mama Rosa palaisi seuraavalla viikolla.

Mama Rosan lähdettyä klinikan uusi nuori amerikkalainen lääkäri Frank oli ottanut vastuun Amandan voinnin seurannasta. Hän oli käynyt aamuisin ja iltpäivisin tarkistamassa Amandan voinnin. Amandan vointi oli kohentunut silmissä, eikä lääketieteelliselle hoidolle ollut enää tarvetta. Frank oli ihastunut nuoren suomalaisen naisen päättäväisyyteen. Hän ihaili sisukuutta, jolla nainen kuntoutti itseään. Hoitosuhteen myötä Frankin tunteet Amandaa kohtaan olivat voimistuneet. Frank halusi palavasti Amandan omakseen.

Amanda oli torjunut päättäväisesti Frankin lähestymisyritykset, mutta >>

Mies sipaisi laineilevaa tukkaansa kuin varmistaakseen kehonsa läsnäolon keskellä jylhää maisemaa.

nuori lääkäri ei ollut antanut periksi Amandan piirittämisessä. Hiljalleen Amanda oli alkanut viihtymään miehen seurassa. Toipumisen myötä Amanda koki virkistäväksi työskentelyn klinikalla Frankin apuna. Amanda oli kuukausien aikana toipunut hyvin. Vasemman ohimon viiltohaavan aiheuttama arpi punoitti ärhäkästi. Kyljen palovammat aiheuttivat edelleen kipua ja kiristystä iholla. Amanda ontui oikeaa jalkaansa ja pidemmillä kävelymatkoilla hän tukeutui keppiin. Paraneminen oli joka tapauksessa hyvässä vauhdissa.

Amanda oli alkanut muistaa myös pätkiä elämästään ennen Afrikkaa. Vanhempiaan hän oli yrittänyt tavoittaa lukuisia kertoja, mutta kylän tietoliikenneyhteydet olivat olemattomat. Amanda toivoi, että vanhemmille lähetetyt kirjeet olivat löytäneet perille. Ennen kuin heimojen väliset levottomuudet olisivat rauhoittuneet, ei ollut muuta vaihtoehtoa kuin odottaa. Amanda tunsu sielunsa rikkoutuneeksi peiliksi, josta puuttui keskeltä iso palanen. Hän ei tiennyt mikä tuo palanen oli, vaikka tunsu sen tärkeyden.

Amanda havahtui ajatuksistaan Frankin tarjotessa hänelle limonadia. Miehen lämmin katse ja arka hymy viipyivät Amandassa tarpeettoman pitkään. Tämän lihaksikas, mutta siro käsi hipaisi Amandan poskea kuin vahingossa. Amanda katsoi hetken

miestä. Hän ei ymmärtänyt miksi hän piti miehen käsivarren mitan päässä sielustaan. Käytökseltään hieman kulmikas mies vaikutti rehditä ja älykkäältä. Olihan hän hoitanut Amandaa taitojensa ääri-

rajoilla onnettomuuden jälkeen vaatimattomissa olosuhteissa. Mies oli pelastanut hänen henkensä. Amanda tiesi, että Frank olisi halunnut häneltä muutakin kuin pelkkää ystävyyttä, mutta Amanda ei pystynyt vastamaan miehen tunteisiin.

Hän Amanda oli torjunut päättäväisesti Frankin lähestymisyritykset, mutta nuori lääkäri ei ollut antanut periksi Amandan piirittämisessä.

Utsjoen ja Inarin terveyskeskusten johtava lääkäri Outi Liisanantti, olet kotoisin ruuhka-Suomesta. Miten päädyit Lappiin töihin?

Halusin nähdä Lapin neljä vuoden-aikaa ja reissu vähän pitkittyi. Äiti myi aikoinaan Ivalon matkailuhotellissa tervaleijonia, joita isä kävi asfalttihommien lomassa ostamassa. Sielu on siis täältä.

Kerrotko hieman koulutus- ja työtaustastasi?

Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkäri, yleislääketieteen erikoislääkäri, Oulun diabetes- ja maahanmuuttovastaava lääkäri, nykyisin olen Utsjoen ja Inarin johtava lääkäri.

Miten olet hyödyntänyt anestesiologin kokemuksen nykyisessä työssäsi?

Kivun hoito, päivystystoiminnan kehittäminen, intubaatio silloin

tällöin. Teemme kardioversiot ja muut humautukset itse.

Millaista työnteko Lapissa on? Mielekästä, rauhallisempaa kuin ruuhka-Suomessa. Antoisaa.

Vapaa-aika?

Parasta. Luonto, liikunta ja saamelaisuuteen tutustuminen.

Kuinka monta poroa sinulla on?

Nolla. Tyttärelläni Inarilla on kaksi eli kohta karja.

Tullaanko Lappiin rakkautta etsimään?

Luulen, että Lappiin tullaan etsimään rauhaa. Rakkaus tulee, jos tulee.

Löytyykö sitä?

Elämme mielenkiintoisia aikoja, hyvältä tuntuu.

Läheisellä kentällä kylän lapset pelasivat jalkapalloa. Kirkkaat lasten äänet ja kiljahdukset pelin lomassa virkistivät Amandan mieltä. Amanda oli iloinen, että hänen pieni uskollinen soturinsa Suri oli lähtenyt leikkiin muiden lasten kanssa. Hän tunsi sydämessään kivistystä kun mielti tyttöä, joka oli hänelle kuin oma tytär. Heistä oli tullut erottamattomia.

Martin oli palannut töihin Kalevin kannustamana. Siitä hän koki silkkaa kiitollisuutta Kalevia kohtaan. Martin totesi elämänhalun hiljalleen virtaavaan suonissaan. Toki hän edelleen suri ja ikävöi Amandaa päivittäin, mutta uppoutuminen työhön auttoi. Niin terveyskeskuksen henkilökunta, kuin kylän väki olivat olleet innoissaan saadessaan Martinin lääkäriin.

Martin ja Kalevi olivat painaneet pitkää päivää. Vuoroviikoin he olivat olleet päivystysvaralla. Martin koki, että aivan hyvin hän olisi voinut hoitaa päivystyksen eräkämpältään käsin. Kalevi olisi kerrankin saanut nauttia rauhassa vapaa-ajastaan. Harvoin tuppukylässä mitään tapahtui, eikä Martin kokenut kotoa päivystämistä ongelmana. Kalevi oli lupailut, että he saisivat pian kolmannen lääkärin tiimiinsä. Martin kohotti hämmästyneenä kulmakarvojaan,

kun Kalevi kertoi Sirpan soittaneen ja tiedustelleen töitä.

Vastavalmistuneina lääkäreinä Martin ja Sirpa olivat aloittaneet lääkärinuransa Kalevin ohjauksessa. Sirpa oli pirteä punapäätä. He olivat opiskelleet samalla kurssilla lääkärikoulussa. Sirpa oli ollut erinomaista seuraa bileissä, joissa he olivat usein pyörineet samassa kaveriporukassa. Sirpa oli muutaman kerran yrittänyt liimautua jatkoilla hänen kylkeensä. Martin ei ollut kokenut minkäänlaista kipinää naiseen, vaikka tämä olikin useimpien miesten mieleen. Onneksi Sirpa oli ymmärtänyt jättää Martinin rauhaan, kun hän oli alkanut seurustelemaan vuotta alemmalla kursilla opiskelleen Amandan kanssa. Amanda oli kaikkea mitä Martin kumppaniltaan toivoi. Herttainen, hyväsydäminen ja päättäväinen nainen, jonka hymy sai paatuneemmankin sielun uskomaan ihmissydämen hyvyteen.

Kalevi ja Martin istuivat kahvilla terveyskeskuspäivystyksen edustalle rakennetulla pienellä terassilla. Heillä oli termoksessa kahvia ja mehukkaat korvapuustit odottamassa Sirpan saapumista. He olivat sopineet, että pitäisivät pienen suunnitelupalaverin heti Sirpan saavuttua. Sirpa ajoi punaisella Audillaan

terveyskeskuksen pihaan maanantaina iltapäivällä. Vuosien jälkeen Sirpa näytti edelleen upealta napakassa punaisessa polkkatukassaan. Ei käynyt kieltäminen, ettei naisessa ollut silmäniloa jokaiselle. Pitkää hoikkaa vartaloa verhosi vaalea tyköistuva paitapusero antavalla kaulaukolla ja Audin väriin sointuva leiskuvan punainen nahkahame. Korkeakorkoiset saapikkaat verhosivat muodokkaita reisiä kantojen kopistessa parkkipaikan mustaan asfalttiin. Martin oli jo aiemmin ihmetellyt mikä Sirpaa veti pohjoiseen. Sirpa oli ehta kaupunkilaisnainen, jolla oli jokaiselle vapaillalle kulttuuriaktiiviteetti suunniteltuna. Sirpa kumartui tarpeettoman syvään halatessaan Martinia. Punatut huulet sipaisivat häpeämättömästi Martinin poskia. Huumaavan raskas myskin tuoksu ympäröi heidät syksyn viimeisten auringonsäteiden kirkkaasta maisemaa. ■

Amanda tunsi sydämessään kivistystä mieltiessään tyttöä, joka oli hänelle kuin oma tytär.